

A falak csöndje

Dréher János kiállítása

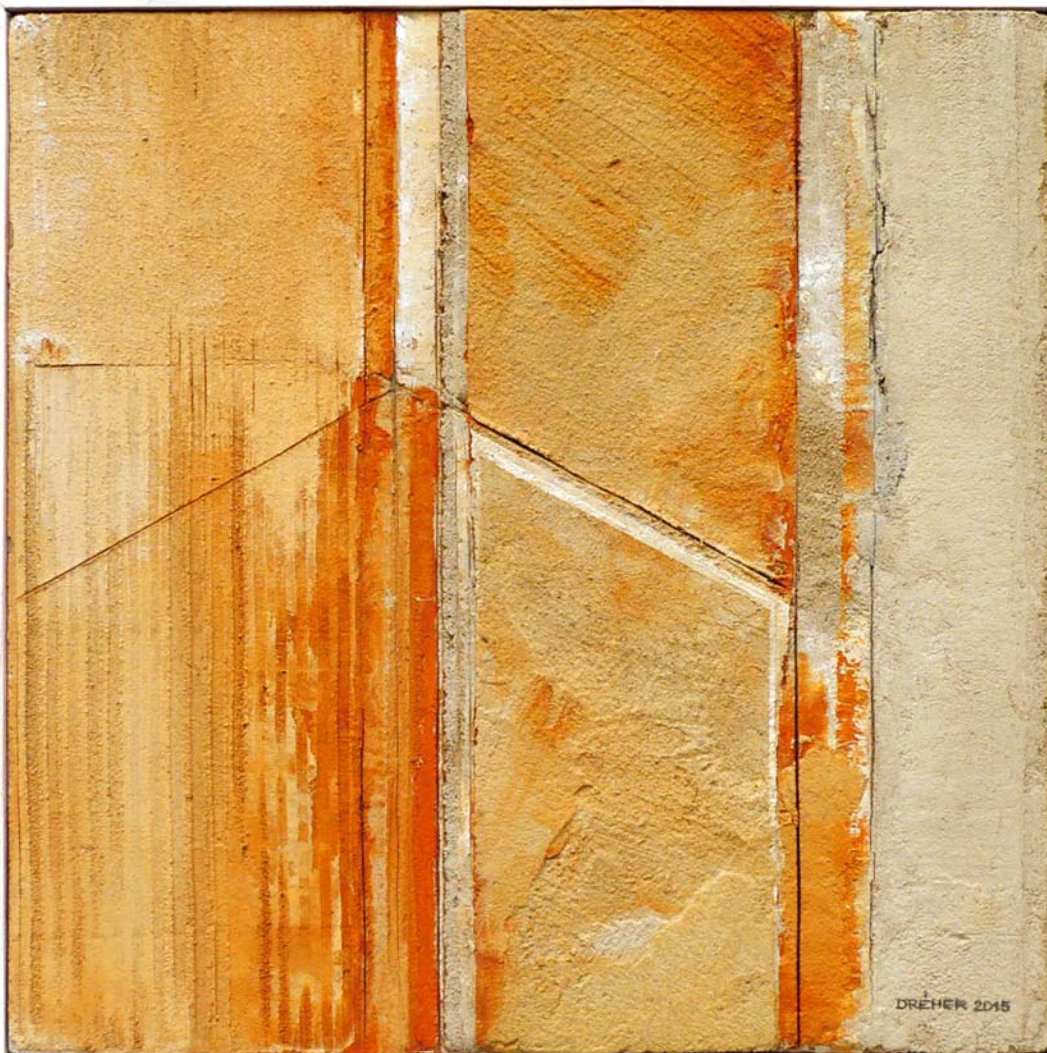
Vízivárosi Galéria, 2017. III. 8–29.

ANDOR ANNA

Töredékfalak, Térfragmentumok, Városi falak fragmentjei, Falak, matériák – sokunk számára alighanem elég lenne már egy-kettő is a felsorolt címek közül, hogy azonnal rávágjuk Dréher János festőművész nevét. És valóban, a kortárs magyar művészetben bizonyosan nincs más, aki olyan következetesen és hosszú távon foglalkozna a fenti képcímekkel leírható művészi problémákkal, mint ő. Pályája a 80-as évek elején absztrakt szerves-geometrikus, fakturális hatásokban gazdag felületek – kvázifal-felületek – létrehozásával kezdődött, s folytatódott a 80-as, 90-es években, majd az ezredforduló után, egészen máig. A 90-es években, ahogyan egyik sorozatának a címe – a *Mediterrán tér* – jelzi, jelentős elmozdulás volt abba az irányba, amelyben a művészi tevékenység nem

egyszerűen reagál azokra az esztétikai kihívásokra, amelyek az idő vagy az emberi kéz nyomhagyásaiból születtek, de mintegy maga is a természeti folyamatokkal párhuzamosan munkálja meg falszerű felületeit. Később – az ezredfordulót követő fehér képek után –, a 2010-es évek elején az az élmény gyakorolt rá jelentős hatást, amelyet szardíniai tartózkodása során élt át, amikor is tanítványaival munkautazást tettek San Speratéba, ahol ma már több mint négyszáz, különböző technikával készült kép látható a kerítéseken, házfalakon. Falak és kortárs műalkotások... alighanem könyvtárat tölt meg az az irodalom, amely a fal, a falfelület és a művészet kapcsolatára vonatkozik, s ezen belül külön teremni lenne az, ami a „falon túl” vagy az immár két és fél évtizede nem létező, de láthatatlanul mégis megmaradt fal árnyékában élő kelet-európaiak élményeivel foglalkozik. A vakolatrétegek árnyalatai, fakturális hatásai a 20.

DRÉHER JÁNOS:
Falak-panelek IV., 2015,
vegyes technika, 40x40 cm

for: Dréher Zsófia

századi festészet nem egy kiválságára hatottak Réth Alfréd, Jean Fautrier-n, Jean Dubuffet-n át Antoni Tàpiesig. Novotny Tihámér a Dréher János művészetéről 2010-ben megjelent kötetben az előbbi három művészen nevezi meg a festő szellemi rokonait, elődeit, a kortárs magyar művészet képviselői közül pedig Kovács László, Ujházi Péter, Birkás István, Gáll Ádám, Záborszky Gábor és Kis-Tóth Ferenc nevét sorolja fel.

Ahány művész, persze annyi fal, annyiféle stratégia a falfelületek adta elemi esztétikai élmények továbbgondolásához, a felület fakturális értékeiben, az anyag megdolgozásában, színezésében rejlő kifejezési lehetőségek gazdagításához. Dréher János, ahogyan maga fogalmaz ars poeticájában, tulajdonképpen hordozható házfalakat készít, s egyetlen nagy vágya van: hogy egyszer maga vakolhasson be egy hatalmas házat úgy, ahogyan azt tenni szeretné. Addig is táblakép nagyságú felületekben

foto: Dréher Zsófia

E sorozattól eltekintve a kiállításon a legutóbbi két-három év munkái láthatóak, amelyek azonban szervesen kötődnek e kis méretű sorozathoz, közvetve-közvetlenül a mediterráneum ihletéséhez. A letisztult kompozíciókon belül olykor csak minimális elmozdulásokat, beavatkozásokat figyelhetünk meg, az arányokat, a gesztus intenzitását tekintve azonban minden hajszálpontosan oda és úgy kerül, ahová és ahogyan kerülnie kell, okkeres-barnás meleg árnyalatokkal, amelyek főleg a *Tűz-fal-tér* és a *Falak-panelek* című sorozatokon figyelhetőek meg. Ezek a művek mintha csak annak az életnek a melegét, derűjét tükröznék, amely az élettelennek hitt, de létezésével valójában ennek az életnek a részévé vált falak között, azok árnyékában folyt valamikor. Ez az a pont, amelyhez eljutva fel kell hagynunk a különböző igeidők alkalmazásával, hiszen a mediterráneum világa, mítoszaival, a romokban megőrzött emlékeivel, a felületek mögötti láthatatlan, csak sejthető történéseivel nem a múltat, hanem a lét teljességét foglalja magában: a múltat, a jelent és a jövőt egyaránt. Ebből a szempontból nagyon találó a tárlat címadása, hiszen az egyik alkotás címéből kölcsönzött *Csend-tér* nem a némaság birodalmának a része, hanem a műalkotás csendjében rejtőző egyetemességről hoz üzenetet.

DRÉHER JÁNOS:
Metszés I., 2017,
vegyes technika,
136x86 cm

DRÉHER JÁNOS:
Tűzfal-tér, 2015,
vegyes technika,
100x100 cm

gondolkodik, amelyek megmunkálásakor egyszerre használ a sgraffito, a freskó és a szekko létrehozásához hasonló eszközöket, plextollal rögzíti az előzetesen alapozott rétegelt lemezre a homokos masszát, amelyet nedves állapotában kezd megdolgozni: gyúrni, érdesíteni, karcolni, vézni, színezeni, majd folytatja a munkát a megszilárduló felületen. Úgy tűnik, mintha rögtönözne, pillanat születe hangulatainak, egymást váltó ötleteinek, a felbukkanó emlékek készítő erejének engedelmessé – ám ha valaki figyelmesen szemléli képpárjait, három-négy részes sorozatait, jól érzékelheti, hogy nagyon is megkomponált minden mű, mindegyik együttes. Érvényes ez már a kiállítás anyagát indító 2011-es *Falak, matériák* (Materiali murali) című sorozatra is, amely a már említett San Speratè-i élményre, az urbánus környezet és a természet anyagainak együttes megjelenésével a töredékekben megragadható egész jelenlétére utal.

foto: Dréher Zsófia

